

Gelecek Yıl Haberleşme

Faturanız Kaç TL olur?

Füsün Sarp
Gazeteci-Yazar

Kötü haber vermek istemezdim ama önümüzdeki dönem telekomünikasyon faturalarımızın yani sesli görüşme ve internet fiyatlarının, bugünkünün kat kat üstünde bir noktaya fırlayacağını şimdiden not edeyim.

Nereden mi biliyorum?

Geçtiğimiz Ağustos ayında, hükümet tarafından telekom sektöründe üst üste iki duyuru yapıldı. Bunların sonucu tüketici fiyatlarına yansıtacak. Çünkü ikisi de akçeli işler. Telekom firmalarından takriben 600 milyar TL civarındaki büyük paralar hükümete ve telekom ekipmanı yapan firmalara aktarılacak. Peki bu rakam kimin cebinden çıkacak dersiniz?

Duyuruların başlığı, telekomda imtiyaz sözleşmesinin uzatılması ve 5G ihalesinin ilanıydı. İmtiyaz sözleşmesinin bedeli 3 milyar \$ olarak açıklandı. 16 Ekim'de gerçekleşeceği duyurulan 5G ihalesinde ise başlangıç fiyatları 2,1 milyar \$'dan başlıyor. Üstüne 5G network cihazları gelecek ki en az 5 ama muhtemelen 10 milyar \$'sık cihazdan bahsediliyor. Toplarsak, şimdiden 15 milyar \$ ediyor. TL cinsinden bugünkü kur ile 600 milyar TL eder.

Telekom firmalarının bu rakamları ödemeleri için, halktan almaları gerekiyor. Bu rakamları 2-3 yıla bölseler bile yıllık 150-200 milyar ekstra külfetten bahsediyoruz. Üstelik zaten internet ve ses tarifelerinde 2024 sonu itibariyle, **2,5 yılda 4 kat artan fiyatlardan bahsederken**, üstüne şimdi tüketiciler olarak yeni gelecek zamları da ödemeye gönüllü müyüz?

Şimdi bunlara yakından bakalım.

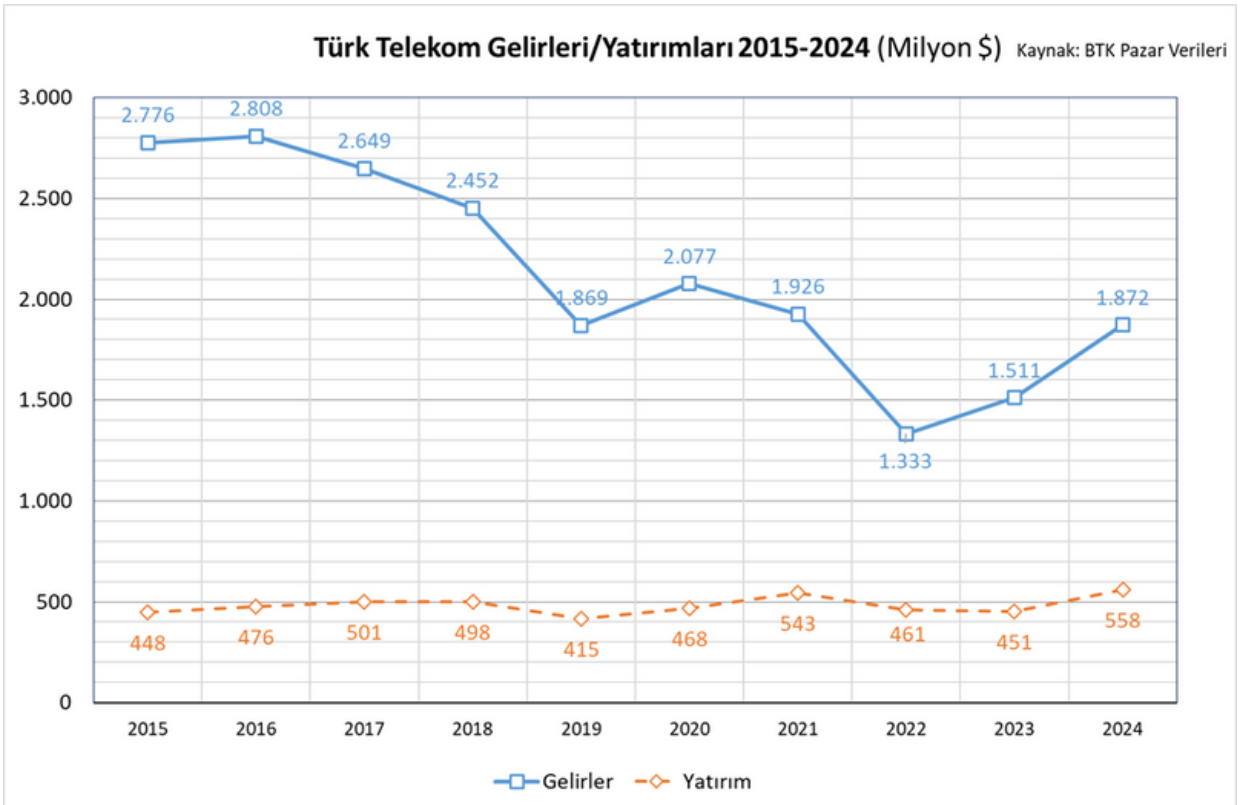
İMTİYAZ UZATMASI

İmtiyaz, devletin veya yetkili kamu kurumunun, **bir kamu hizmetinin işletme hakkını, belirli süre ve belirli kural ve şartlar** çerçevesinde özel bir şirkete vermesi anlamına gelir.

Türk Telekom'un 2005 yılındaki özelleştirmesi öncesinde, Türkiye'nin haberleşme şebekesi Türk Telekom tarafından "**görev sözleşmesi**" ile çalışıyordu. **Yatırım, performans, istihdam, gelir, gider planları** bu çerçevede yapılıyordu. 2005'de şirket özelleşince 21 yıllığına "**imtiyaz sözleşmesi**" imzalandı. İşte şimdi uzatılan sözleşme bu. Normalde 2026 Şubatı'nda sona eriyordu. Şimdiden 2050 yılına kadar uzatılmış oldu.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'nın açıkladığına göre, 24 yıllığına 3 milyar \$ karşılığında verilen Türkiye'nin telekom şebekesi işletme imtiyazı için hangi şartların konulduğu maalesef şeffaf bir şekilde açıklanmadı. 2005'de ilk verilen imtiyazda da, kamuya ait bir şebeke olduğu ve defalarca sorduğumuz halde, şartlar **şeffaf bir şekilde açıklanmamıştı** —ki sonucunu yatırımlar gereğince yapılmadığı için **dünya 100.sü olan bir şebeke** ile görüyoruz— Oysa ismi üstünde "**imtiyaz**" yani kamu malının özel şirkete tahsis edilmesi durumu söz konusu. **Halkın, buradaki şartları şeffaf bir şekilde bilme hakkı var.**

Bakanın açıkladığı tek rakam, 24 yıl süresinde 17 milyar \$'lık yatırım taahhütü. 17 milyar \$'ı 24 yıla böldüğümüzde bulduğumuz rakam 680 milyon \$/yıl. Aşağıda Türk Telekom'un 2015-2024 aralığındaki yatırımları görüyorsunuz.

Bu grafikten gördüğümüz şu; Türk Telekom'un zaten yıllık 500 milyon \$'lık yatırımı var. Bu yatırım miktarının bile yetersiz olduğunu biz internet hızında dünya 100.sü olmamız, her istenen aboneye fiber çekilememesi gibi kriterlerle zaten anlıyoruz. Şimdi 17 milyar \$ denildiğinde, aynı durumun devam edeceği anlaşılıyor. Yani en iyi koşullarda hala dünya 100.lüğündeki hıza talim edeceğiz.

Buna karşılık imtiyaz için hükümete verilen 3 milyar \$'ın yani bugünkü rakamla 124 milyar TL'nin tüketici fiyatlarına doğrudan yansıdığını göreceğiz.

5G İHALESİ 16 EKİM'DE

Diğer yandan BTK, Ağustos'un son gününde Resmi Gazete'de 5G ihale duyurusu yaptı. 16 Ekim'de gerçekleşecek frekans ihalesi sonrasında operatörler 1 Nisan 2026 itibariyle 5G sunmaya başlayacaklar.

Bu ihalede, operatörlere 5G sunması için tahsis edilecek olan frekansların alt limiti 2,1 milyar \$ olarak yayınlandı. Yani Türkiye'de borsaya açık olan Turkcell ve Türk Telekom'un cebinden en az **2,1 milyar \$ (87 milyar TL)** hükümete aktarılacak. Yetmedi, 1 Nisan 2026'da kullanılmaya başlanacak 5G kazançlarından % 5 ilave vergi daha hükümete aktarılacak.

Cep telefonunda halen % 10 Özel İletişim Vergisi (eski deprem vergisi), BTK masraflarına katkı payı, yıllık telsiz ücreti ve operatörün cirosundan ödenen % 15 Hazine payı, tabii ki % 20 KDV filan derken zaten % 50 kadar vergi ödeniyor. Şimdi buna bir % 5 daha ekleniyor.

Ama daha önemlisi, 5G frekans ihalesine 2,1 milyar \$'dan başlayacak bir bedel

ödendikten sonra, üstüne operatörler 10 milyar \$ düzeyinde tahmin edilen 5G cihaz alımları yapacaklar. İmtiyaz bedeli üstüne bu iki rakamı eklersek, 2-3 yıla bölünse bile 150-200 milyar TL'ler (toplamda en az 600 milyar TL) düzeyinde bir yeni yükten bahsediyoruz.

5G, tüketici internetinin ötesinde **kritik altyapı ve endüstriyel otomasyon** için tasarlanmış bir teknoloji. Yani tipik kullanıcıya getireceği hız 4.5G'ye nazaran teorik olarak 2 kat ve daha fazla olsa da, uygulamada bu hızların yakalanamayacağını (çünkü baz istasyonlarının ancak % 30'unda fiber bağlantı var) ve yatırımların ülkemizdeki 3G ya da 4.5G gibi çok yaygın olmayacağını öngörüyoruz. Zira 5G şebekesi mevcut 4.5G şebekesinin üzerine kurulacak ve bu nedenle uzunca bir süre 4.5G şebekesinden daha fazla yaygın olması mümkün değil. Dolayısıyla **tüketicie yansıtılacak fiyatların karşılığı ne olacak** büyük bir soru işareti. Umarız bu kadar para ödedikten sonra, bugünkü gibi mobil internet hızında hala dünya 60cılığı kaderimiz olmasın.

PEKİ, NE YAPILMALI?

Bunları yazdığımızda, ülkemizin en son teknolojiyi kullanmasını istemiyoruz gibi bir düşünce içinde olduğumuz sanılsın. Tabii ki, ülkemizin modern teknolojileri yakından takip etmesini istiyoruz. Ama Cumhurbaşkanı R.Tayyip Erdoğan'ın 2020'deki **"Yerli 5G Teknolojisi Altyapısını Kurmadan 5G'ye Geçemeyiz"** sözlerini hatırlatalım. 5G teknolojisini maalesef yerli olarak gerçekleştiremedik. Hatta 4.5G'deki en önemli yerli teknolojimiz **"Ulak Baz İstasyonları"** da üvey evlat oldu ve kenara itildi. Onun yerine önümüze Huawei, Ericsson gibi firmaların Türkiye'de kurdukları montaj hatlarında monte edilen ürünler yerli diye önümüze konuluyor. % 45 yerli payına ulaştık gibi saçmalıklar ileri sürülüyor. Ne kadar üzücü.

Şimdi ekonomi bu kadar kötü iken, acaba hükümet telekom operatörlerinden 5G için lisans parası almak zorunda mı? Zaten iki operatörün hükümete ait olduğunu düşünürsek (ki Türk Telekom'un % 60'ı Türkiye Varlık Fonuna ve % 25'i Hazine ve Maliye Bakanlığı'na ait, Turkcell'in ise % 26,2'si Türkiye Varlık Fonu altında kurulan Bilişim şirketine ait), ayrıca hükümetin sektörden aldığı vergi ve BTK yoluyla aldığı 48 milyar TL'yi (2025 BTK bütçesi) düşünürsek, hala bu sektörden para almak zorunda mı? Bu sektörün gelişmesini sağlamak daha önemli değil mi?

BTK denilen kurum telekom sektörünü düzenlediği gerekçesi ile telekom operatörlerinin gelirlerinden bu yıl **48 Milyar TL aldı ve bunun 38 milyar TL'sini devlete aktardı**. Devlet hala neden başka para almak zorunda? Çünkü BTK asli görevlerini yapmadığı gibi, işletmeciden ve tüketiciden aldığı milyarlarca lira hem yatırımın eksik kalmasına, hem de tüketicinin daha pahalı haberleşmesine neden oluyor.

Özetle; devlete, borsaya açık iki şirketin ve yabancı borsada açık diğer şirketin kasasından **İmtiyaz + 5G** kapsamında en az 5 milyar \$ (200 milyar TL) aktarılacak. Üstüne cari açığımızı büyütecek şekilde 10 milyar \$'da network cihazlarına verilecek (400 milyar TL), doğal olarak bunların hepsi 2026 ve sonrasında tüketicieye yıkılacak ve tüketicinin cebini yakacak. Zaten sınırlı ve kısıtlı olan haberleşmemiz daha da sınırlandırılacak.

Farkında olun ve hakkınızı arayın.